

ПРОЄКТ

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

_____ В.Ісаєнко

« ____ » _____ 2019 р.

Система менеджменту якості

**Положення про організацію освітнього процесу в
Національному авіаційному університеті**

СМЯ НАУ П 03.02(02) – 01 – 2019

Розглянуто та ухвалено
на засіданні Науково-методичної ради НАУ
протокол № ____ від « ____ » _____ 2019 р.

КИЇВ

(Ф 03.02 – 31)

УЗГОДЖЕННЯ:

	Підпис	Ініціал, прізвище	Посада	Дата
Розробник		Л.Бородінова	Начальник навчально-методичного відділу	
Узгоджено		А.Гудманян	Проректор з навчальної роботи	
Узгоджено		А.Михненко	Начальник відділу управління та адміністрування	
Узгоджено		О.Білоус	Начальник відділу моніторингу якості вищої освіти	
Узгоджено		О.Слободян	Начальник навчального відділу	
Узгоджено		Л.Прудивус	Начальник юридичного відділу	
Узгоджено		Я.Жовнірчик	Начальник відділу документообігу	

Рівень документа – 1

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

ЗМІСТ

1.	Загальні положення.....	4
2.	Організація освітнього процесу.....	5
3.	Рівні та ступені вищої освіти.....	7
4.	Форми навчання.....	10
5.	Планування освітнього процесу.....	11
5.1.	Стандарти вищої освіти.....	11
5.2.	Освітня програма.....	12
5.3.	Графік навчального процесу.....	13
5.4.	Навчальний план.....	14
5.5.	Робочий навчальний план.....	15
5.6.	Робоча програма навчальної дисципліни (Силлабус).....	16
5.7.	Навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни....	17
6.	Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять.....	18
6.1.	Форми організації освітнього процесу.....	18
6.2.	Види навчальних занять.....	18
6.3.	Практична підготовка здобувачів вищої освіти.....	23
7.	Учасники освітнього процесу.....	23
7.1.	Здобувачі вищої освіти.....	23
7.1.1.	Права та обов'язки здобувачів вищої освіти.....	23
7.1.2.	Індивідуальний навчальний план студента.....	26
7.1.3.	Контрольні заходи.....	27
7.1.4.	Атестація здобувачів вищої освіти.....	30
7.2.	Науково-педагогічні працівники.....	31
8.	Забезпечення внутрішньої системи якості освітнього процесу.....	33
9.	Академічна мобільність	36

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Положення про організацію освітнього процесу в Національному авіаційному університеті (далі – Університет) є основним нормативним документом, що регламентує організацію та проведення освітнього процесу в Університеті відповідно до законодавства України та стандартів вищої освіти.

Одними з основних завдань Університету в організації освітнього процесу є:

- провадження на високому рівні освітньої діяльності, яка забезпечує здобуття особами вищої освіти відповідного ступеня за обраними спеціальностями, освітніми програмами (спеціалізаціями), та наукової діяльності шляхом здійснення наукових досліджень і забезпечення творчої діяльності учасників освітнього процесу, підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації і використання отриманих результатів у освітньому процесі;

- забезпечення органічного поєднання в освітньому процесі освітньої, наукової та інноваційної діяльності;

- створення необхідних умов для реалізації учасниками освітнього процесу їх здібностей і талантів;

- дотримання академічної доброчесності під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень;

- налагодження міжнародних зв'язків та провадження міжнародної діяльності в галузі освіти та науки.

Діяльність Університету в організації освітнього процесу здійснюється на принципах автономії та самоврядування.

У рамках визначеного змісту автономії та самоврядування Університет має право:

- розробляти та реалізовувати освітні програми в межах ліцензованої спеціальності;

- самостійно визначати форми навчання та форми організації освітнього процесу;

- обирати типи програм підготовки бакалаврів і магістрів, передбачених Міжнародною стандартною класифікацією освіти;

- ухвалювати остаточне рішення щодо визнання, у тому числі встановлення еквівалентності, здобутих в іноземних закладах вищої освіти ступенів бакалавра, магістра під час зарахування на навчання;

- запроваджувати рейтингове оцінювання освітніх, наукових та інноваційних досягнень учасників освітнього процесу;

- надавати додаткові освітні та інші послуги відповідно до законодавства;

- самостійно розробляти та запроваджувати власні програми освітньої, наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності;
- самостійно запроваджувати освітні програми (спеціалізації), визначати їх зміст і програми навчальних дисциплін;
- присуджувати ступені вищої освіти їй здобувачам, які відповідно до законодавства успішно пройшли процедуру атестації, після завершення навчання на відповідному рівні вищої освіти;
- провадити на підставі відповідних договорів спільну діяльність з закладами освіти, науковими установами та іншими юридичними особами;
- розміщувати свої навчальні, науково-дослідні та навчально-науково-виробничі підрозділи на підприємствах, в установах та організаціях;
- брати участь у роботі міжнародних організацій;
- встановлювати власні форми морального та матеріального заохочення учасників освітнього процесу;
- звертатися з ініціативою до органів, що здійснюють управління у сфері вищої освіти, про внесення змін до чинних або розроблення нових нормативно-правових актів у сфері вищої освіти, а також брати участь у роботі над проектами;
- забезпечувати інші права, що не суперечать чинному законодавству.

Нормативно-правовою базою освітнього процесу в Університеті є Конституція України, закони України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», Національна рамка кваліфікацій, Статут Університету, Стратегія розвитку Національного авіаційного університету, стандарти вищої освіти, інші нормативні та розпорядчі документи, що стосуються вищої освіти.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Метою освітнього процесу в Університеті є реалізація інтелектуальної, творчої діяльності у сфері вищої освіти і науки через систему науково-методичних та педагогічних заходів, що спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей в осіб, які навчаються, забезпечення професійної підготовки осіб відповідно до їх покликання, інтересів, здібностей і нормативних вимог ринку праці, а також на формування гармонійно розвиненої особистості.

З метою створення умов для міжнародної академічної мобільності Університет має право прийняти рішення про викладання однієї чи кількох дисциплін англійською та/або іншими іноземними мовами, забезпечивши при цьому знання здобувачами вищої освіти відповідної дисципліни державною мовою.

Для викладання навчальних дисциплін іноземною мовою в Університеті можуть утворюватись окремі групи для іноземних громадян,

осіб без громадянства, які бажають здобувати вищу освіту за кошти фізичних або юридичних осіб, або розроблятися індивідуальні програми. При цьому забезпечується вивчення такими особами державної мови як окремої навчальної дисципліни. Перелік іноземних мов, якими здійснюється викладання навчальних дисциплін, визначається Університетом.

В Університеті можуть бути впроваджені проекти щодо підготовки фахівців іноземними мовами. Організація освітнього процесу підготовки фахівців іноземними мовами визначена в окремому положенні.

2.1. Основними завданнями освітньої діяльності Університету є:

- здійснення освітньої діяльності, яка забезпечує підготовку фахівців за відповідними освітніми програмами, що відповідає стандартам вищої освіти, і підготовку фахівців до професійної діяльності;
- формування особистості через патріотичне, правове, екологічне виховання, утвердження в учасників освітнього процесу моральних цінностей, соціальної активності, громадянської позиції та відповідальності, пропагування здорового способу життя, вміння вільно мислити і самоорганізовуватися в сучасних умовах;
- формування змісту освіти та змісту навчання, відкриття нових спеціальностей, освітніх програм (спеціалізацій) відповідно до потреб ринку праці;
- формування освітніх програм виключно на компетентнісній основі;
- вдосконалення системи компетенцій бакалаврського, магістерського рівнів та рівня доктора філософії на основі їхньої гармонізації з професійними стандартами роботодавців;
- сприяння конкурентоспроможності випускників;
- забезпечення інтеграції освітньої та наукової діяльності через підвищення ролі дослідницької компоненти в освітніх програмах;
- створення умов для нерозривності процесів навчання і науково-дослідної роботи;
- розробка нового покоління міждисциплінарних дослідних освітніх програм;
- інноваційний розвиток освіти через зміщення акцентів з аудиторної на самостійну роботу студентів, з навчальної – на науково-методичну роботу викладачів;
- впровадження європейських стандартів і принципів забезпечення якості освіти з урахуванням вимог ринку праці до компетентностей фахівців;
- утвердження в учасників освітнього процесу моральних цінностей, соціальної відповідальності;
- створення умов для набуття студентами комунікативної компетентності іноземною мовою на необхідному рівні;
- формування повноцінних іноземномовних освітніх програм за бакалаврським і магістерським рівнями вищої освіти;

- забезпечення відповідності освітніх програм міжнародним класифікаціям і стандартам вищої освіти;
- розширення участі Університету в міжнародних програмах академічної мобільності студентів і науково-педагогічних працівників;
- підготовка спільних із зарубіжними партнерами навчальних програм і навчально-методичних видань;
- інтеграція з закладами освіти різних рівнів, науковими установами та підприємствами, зокрема через створення навчально-науково-виробничих комплексів.

2.2. Освітній процес та його організація ґрунтується на принципах:

- поваги до кожної людини, забезпечення її прав і свобод, зокрема права на освіту;
- створення безпечного освітнього середовища, вільного від насильства та булінгу;
- неухильної відповідності Конституції України, чинному законодавству, що регламентує освітню діяльність;
- науковості, гуманізму, демократизму;
- ступеневості, наступності, нерозривності;
- органічної єдності навчальної, методичної, науково-дослідницької та виховної роботи;
- академічної доброчесності;
- гуманізації освіти, як невід'ємної складової суспільної діяльності;
- нерозривної єдності форм і змісту навчання та потреб професійної діяльності;
- неприпустимості втручання політичних партій, громадських і релігійних організацій.

3. РІВНІ ТА СТУПЕНІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Підготовка фахівців з вищою освітою здійснюється за відповідними освітньо-професійними, освітньо-науковими, науковими програмами на таких рівнях вищої освіти:

- початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти;
- перший (бакалаврський) рівень;
- другий (магістерський) рівень;
- третій (освітньо-науковий) рівень;
- науковий рівень.

Початковий рівень (короткий цикл вищої освіти) відповідає шостому рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою загальнокультурної та професійно-орієнтованої підготовки, спеціальних вмінь і знань, а також певного досвіду їх практичного застосування з метою

	Система менеджменту якості Положення про організацію освітнього процесу в Національному авіаційному університеті	Шифр документа	СМЯ НАУ ПІ 03.02(02) –01– 2019
		стор. 8 з 38	

виконання типових завдань, передбачених для первинних посад у відповідній галузі професійної діяльності.

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти відповідає сьомому рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою теоретичних знань та практичних умінь і навичок, достатніх для успішного виконання професійних обов'язків за обраною спеціальністю.

Другий (магістерський) рівень вищої освіти відповідає восьмому рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою поглиблених теоретичних та/або практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю (чи спеціалізацією), загальних засад методології наукової та/або професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності.

Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти відповідає дев'ятому рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Науковий рівень вищої освіти відповідає десятому рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає набуття компетентностей з розроблення і впровадження методології та методики дослідницької роботи, створення нових системоутворюючих знань та/або прогресивних технологій, розв'язання важливої наукової або прикладної проблеми, яка має загальнонаціональне або світове значення.

Здобуття вищої освіти на кожному рівні вищої освіти передбачає успішне виконання особою відповідної освітньої (освітньо-професійної чи освітньо-наукової) або наукової програми, що є підставою для присудження відповідного ступеня вищої освіти:

- 1) бакалавр;
- 2) магістр;
- 3) доктор філософії;
- 4) доктор наук.

Бакалавр – це освітній ступінь, що здобувається на першому рівні вищої освіти та присуджується Університетом у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми, обсяг якої становить 180-240 кредитів ЄКТС. Для здобуття освітнього ступеня бакалавра на основі освітнього ступеня молодшого бакалавра або на основі фахової передвищої освіти Університет має право визнати та перезарахувати

	Система менеджменту якості Положення про організацію освітнього процесу в Національному авіаційному університеті	Шифр документа	СМЯ НАУ ПІ 03.02(02) –01– 2019
		стор. 9 з 38	

кредити ЄКТС, максимальний обсяг яких визначається стандартом вищої освіти.

Особа має право здобувати ступінь бакалавра за умови наявності в неї повної загальної середньої освіти.

Магістр - це освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти та присуджується Університетом у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми. Ступінь магістра здобувається за освітньо-професійною або за освітньо-науковою програмою. Обсяг освітньо-професійної програми підготовки магістра становить 90-120 кредитів ЄКТС, обсяг освітньо-наукової програми – 120 кредитів ЄКТС. Освітньо-наукова програма магістра обов'язково включає дослідницьку (наукову) компоненту обсягом не менше 30 відсотків.

Особа має право здобувати ступінь магістра за умови наявності в неї ступеня бакалавра.

Доктор філософії – це освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра. Ступінь доктора філософії присуджується спеціалізованою вченою радою Університету в результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

Особа має право здобувати ступінь доктора філософії під час навчання в аспірантурі (ад'юнктурі). Особи, які професійно здійснюють наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи, мають право здобувати ступінь доктора філософії поза аспірантурою, зокрема під час перебування у творчій відпустці, за умови успішного виконання відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі (ад'юнктурі). становить чотири роки. Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії становить 30–60 кредитів ЄКТС.

Доктор наук – це другий науковий ступінь, що здобувається особою на науковому рівні вищої освіти на основі ступеня доктора філософії і передбачає набуття найвищих компетентностей у галузі розроблення і впровадження методології дослідницької роботи, проведення оригінальних досліджень, отримання наукових результатів, які забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення та опубліковані в наукових виданнях.

Ступінь доктора наук присуджується спеціалізованою вченою радою Університету за результатами публічного захисту наукових досягнень у вигляді дисертації або опублікованої монографії, або за сукупністю статей, опублікованих у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях,

	Система менеджменту якості Положення про організацію освітнього процесу в Національному авіаційному університеті	Шифр документа	СМЯ НАУ ПІ 03.02(02) –01– 2019
		стор. 10 з 38	

перелік яких затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

4. ФОРМИ НАВЧАННЯ

4.1. Навчання в Університеті здійснюється за такими формами:

- очна (денна);
- заочна (дистанційна).

Очна (денна) форма навчання є основною формою здобуття певного рівня освіти з відривом від виробництва, при якій надання освітніх послуг здійснюється шляхом організації безпосередньої взаємодії науково-педагогічних працівників зі здобувачами вищої освіти. Навчання заочною (денною) формою передбачає встановлений обсяг теоретичного матеріалу, лекцій і семінарів, лабораторних та практичних занять. Здобувач вищої освіти має можливість безпосереднього спілкування з науково-педагогічними працівниками під час аудиторних, індивідуальних та інших занять в необхідному обсязі, що сприяє набуттю глибоких знань і складає основу якісної освіти.

Заочна (дистанційна) форма навчання – це форма здобуття певного рівня освіти без відриву від виробництва. Організація освітнього процесу за заочною (дистанційною) формою навчання в Університеті здійснюється протягом календарного року – під час екзаменаційних сесій і в міжсесійний період, з урахуванням передбачених чинним законодавством пільг для осіб, які поєднують роботу з навчанням. Міжсесійний період для заочної (дистанційної) форми навчання – це період навчального року, протягом якого здобувач вищої освіти вивчає та засвоює навчальний матеріал як самостійно, так і під керівництвом науково-педагогічних працівників згідно із затвердженим графіком консультацій, у тому числі через мережу Інтернет.

Форми навчання можуть поєднуватися.

4.2. Організація освітнього процесу здійснюється підрозділами Університету (інститутами, факультетами, кафедрами) відповідно до Статуту Університету.

4.3. За якість освітньої діяльності персональну відповідальність несе ректор Університету.

4.4. За відповідність рівня підготовки студента вимогам стандартів вищої освіти відповідає керівник навчального структурного підрозділу інституту (факультету), кафедри.

4.5. За виконання індивідуального навчального плану (за наявності) відповідає студент.

4.6. Початок, закінчення навчання та переведення студента на наступні курси оформлюються наказами ректора відповідно до встановленого Університетом порядку.

	Система менеджменту якості Положення про організацію освітнього процесу в Національному авіаційному університеті	Шифр документа	СМЯ НАУ ПІ 03.02(02) –01– 2019
		стор. 11 з 38	

Нормативний термін підготовки фахівців освітнього ступеня «Бакалавр» заочною (денною) формою навчання становить 3 роки 10 місяців та заочною (дистанційною) формою навчання – 4 роки 6 місяців. Програма підготовки фахівців освітнього ступеня «Магістр» становить 1 рік 4 місяці.

5. ПЛАНУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

5.1 Стандарти вищої освіти

5.1.1. Стандарт вищої освіти – це сукупність вимог до змісту та результатів освітньої діяльності закладів вищої освіти і наукових установ за кожним рівнем вищої освіти в межах кожної спеціальності.

5.1.2. Стандарти вищої освіти розробляються для кожного рівня вищої освіти межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій і використовуються для визначення та оцінювання якості змісту та результатів освітньої діяльності.

5.1.3. Стандарт вищої освіти визначає такі вимоги до освітньої програми:

- обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти;
- перелік компетентностей випускника;
- нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання (знань і умінь);
- форми атестації здобувачів вищої освіти;
- вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти;
- вимоги професійних стандартів (у разі їх наявності).

5.1.4. Університет в межах ліцензованої спеціальності може запроваджувати освітні програми (спеціалізації), перелік яких визначається Університетом.

Університет розробляє освітні програми відповідно до стандартів вищої освіти.

Освітня (освітньо-професійна чи освітньо-наукова) програма – це система освітніх компонентів на відповідному рівню вищої освіти в межах спеціальності (спеціалізації).

Освітньо-професійна програма розробляється для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та другого (магістерського) рівня (практичний профіль).

Освітньо-наукова програма розробляється для другого (магістерського) рівня вищої освіти (академічний профіль) та для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

5.1.5. Університет на підставі освітньої програми за кожною спеціальністю розробляє навчальний план, який визначає перелік та обсяг

	Система менеджменту якості Положення про організацію освітнього процесу в Національному авіаційному університеті	Шифр документа	СМЯ НАУ ПІ 03.02(02) –01– 2019
		стор. 12 з 38	

навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС, послідовність вивчення дисциплін, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю. Для конкретизації планування освітнього процесу на кожний навчальний рік складається робочий навчальний план, що затверджується ректором (проректором з навчальної роботи) Університету.

5.1.6. Стандарти вищої освіти за кожною спеціальністю розробляє центральний орган виконавчої влади в галузі освіти і науки з урахуванням пропозицій галузевих державних органів, до галузі управління яких належать заклади вищої освіти, і галузевих об'єднань організацій роботодавців та затверджує їх за погодженням з Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

5.2. Освітня програма

Освітня програма розробляється з урахуванням вимог стандарту вищої освіти відповідної спеціальності (обсяг кредитів ЄКТС, перелік компетентностей випускника, результати навчання, форми атестації здобувачів вищої освіти, вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти), вимог професійних стандартів (за наявності). Освітня програма має чітко сформульовану мету, яка відповідає місії та стратегії Університету. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб здобувачів вищої освіти, стейкхолдерів, тенденцій розвитку спеціальності та потреб ринку праці.

За реалізацію освітньої програми на всіх її етапах та під час проведення акредитації, яка здійснюється за вимогами НАЗЯВО відповідає гарант освітньої програми. Гарант освітньої програми виступає ідеологом з розробки і реалізації освітньої програми, забезпечення і контролю якості загальної та практичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Зміст освітньої програми має чітку структуру:

- профіль освітньої програми;
- перелік компонент освітньої програми ;
- структурно-логічна схема;
- форма атестації здобувачів вищої освіти;
- матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми;
- матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми;
- рецензії-відгуки стейкхолдерів.

Структура освітньої програми передбачає можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір

	Система менеджменту якості Положення про організацію освітнього процесу в Національному авіаційному університеті	Шифр документа	СМЯ НАУ ПІ 03.02(02) –01– 2019
		стор. 13 з 38	

здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством.

Освітня програма дає можливість досягти програмних результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти.

На офіційному веб-сайті Університету своєчасно оприлюднюється інформація про освітню програму. З метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін, не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї, Університет оприлюднює її проект на офіційному веб-сайті.

З метою підвищення якості освітньої та наукової діяльності, забезпечення відповідності освітньої програми цілям, очікуванням, потребам учасників освітнього процесу проводиться процедура перегляду та моніторингу освітньої програми.

Порядок відкриття, розроблення, розгляду і затвердження освітньої програми, дотримання принципів та процедур забезпечення якості (моніторинг, оцінювання, внутрішня акредитація, періодичний перегляд, порядок припинення) визначаються окремими положеннями Університету.

5.3. Графік навчального процесу

Графік навчального процесу – це нормативний документ Університету.

У графіку навчального процесу обов'язково визначаються роки (курси) навчання за відповідною освітньою програмою, на кожний з яких передбачається обсяг теоретичного навчання, види та терміни практик, екзаменаційних сесій, канікул, підготовки кваліфікаційних робіт (проектів), атестації здобувачів вищої освіти.

Графік навчального процесу складається на навчальний рік і затверджується проректором з навчальної роботи.

Графік навчального процесу для здобувачів вищої освіти складається з урахуванням наступного:

- навчальний рік – 12 місяців, розпочинається, як правило 1 вересня і складається з навчальних днів, днів проведення підсумкового контролю, екзаменаційних сесій, вихідних, святкових і канікулярних днів;
- тривалість навчального року складає 52 тижні, сумарна тривалість зимових та літніх канікул становить від 8 до 12 тижнів. Для останнього року навчання літні канікули не плануються;
- тривалість теоретичного навчання, обов'язкової практичної підготовки, семестрового контролю, екзаменаційних сесій впродовж навчального року (крім випускних курсів) не може бути меншою за 40 тижнів і перевищувати 44 тижні;

	Система менеджменту якості Положення про організацію освітнього процесу в Національному авіаційному університеті	Шифр документа	СМЯ НАУ ІІІ 03.02(02) –01– 2019
		стор. 14 з 38	

- навчальний тиждень – складова частина навчального часу студента тривалістю не більше 45 академічних годин;
- навчальний день – складова частина навчального часу студента тривалістю не більше 9 академічних годин;
- навчальний рік поділяється на 2 семестри (осінній та весняний) теоретичне навчання впродовж яких завершується екзаменаційними сесіями;
- навчальні та виробничі практики можуть проводитись як до, так і після екзаменаційних сесій.

Практична підготовка (навчальні і виробничі практики) проводиться із відривом від теоретичного навчання і в графіку навчального процесу відображається окремо. Сукупна тривалість виробничих практик із відривом від навчання не може бути меншою ніж 4 тижні.

Для студентів заочної (дистанційної) форми навчання тривалість теоретичного навчання, обов'язкової практичної підготовки, семестрового контролю та виконання індивідуальних завдань становить 44 тижні на рік (до 40 тижнів у останній рік навчання). У період сесій студенти заочної (дистанційної) форми навчання мають такий самий тижневий бюджет часу, як і студенти денної форми навчання (45–54 години).

5.4. Навчальний план

Розроблення навчальних і робочих навчальних планів є одним з найбільш відповідальних видів методичної роботи науково-педагогічних працівників Університету.

Навчальний план – це нормативний документ Університету, який розробляється на підставі освітньої програми за кожною спеціальністю (спеціалізацією) і містить відомості про спеціальність, освітній ступінь, кваліфікацію, нормативний термін навчання, графік навчального процесу, розділи теоретичної, практичної підготовки, обов'язкові і вибіркові компоненти, визначає перелік та обсяг навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС, послідовність вивчення дисциплін, дані про кількість і форми семестрового контролю, підсумкову атестацію, загальний бюджет навчального часу на весь нормативний термін та його поділ на час навчальних занять та час, відведений на самостійну роботу студента.

Навчальний план розробляється для вступників поточного року на весь період реалізації відповідної освітньої програми підготовки, він є однією зі складових освітньої програми; навчальний план затверджується в установленому порядку.

Навчальний план зі спеціальності розробляється випусковою кафедрою відповідно до затверджених стандартів вищої освіти та освітніх програм Університету.

	Система менеджменту якості Положення про організацію освітнього процесу в Національному авіаційному університеті	Шифр документа	СМЯ НАУ ПІ 03.02(02) –01– 2019
		стор. 15 з 38	

У структурі навчального плану спеціальності виділяється обов'язкова і вибіркова складові. Обов'язкова складова не може перевищувати 75% від обсягу (в кредитах ЄКТС) навчального плану і включає навчальні дисципліни, кваліфікаційні роботи, практики та інші види навчального навантаження здобувача вищої освіти, спрямовані на досягнення результатів навчання, визначених освітньою програмою. Загальний обсяг вибіркового дисциплін має складати не менше 25% від обсягу навчального плану. Вибіркова складова призначена для забезпечення можливості здобувачеві вищої освіти поглибити професійні знання в межах обраної освітньої програми та/або здобути додаткові спеціальні професійні компетентності.

Навчальний план визначає навчальне навантаження студента на вивчення навчальних дисциплін в академічних годинах і в кредитах ЄКТС.

Кредити встановлюються для всіх навчальних дисциплін. Кредити також надаються за всіма іншими видами навчальної діяльності студента (практики, курсові та кваліфікаційні роботи, атестації).

Відповідальність за якість розробленого навчального плану, його відповідність стандартам вищої освіти України покладається на декана факультету (директора навчально-наукового інституту), завідувача випускової кафедри та гаранта освітньої програми.

5.5. Робочий навчальний план

Робочі навчальні плани затверджуються у встановленому порядку.

Робочий навчальний план складається на основі навчального плану для конкретизації планування освітнього процесу, своєчасного внесення змін на виконання наказів Міністерства освіти і науки України, рішень Науково-методичної та Вченої рад Університету, закріплення навчальних дисциплін за певними кафедрами та з урахуванням умов навчання в Університеті.

У робочих навчальних планах наводиться інформація щодо розподілу навчальних годин за усіма видами занять (лекції, практичні, лабораторні, індивідуальні, самостійна робота студента). Розподіл аудиторних занять між лекціями, практичними, семінарськими, лабораторними заняттями та консультаціями, а також між тижнями теоретичного навчання є прерогативою Університету. При цьому максимальне тижневе аудиторне навантаження не повинно перевищувати для студентів освітнього ступеня бакалавр 30 годин, магістр – 18 годин.

Затвердження розподілу навчальних годин з дисциплін за видами занять проводиться з урахуванням кількості кредитів, передбачених навчальним планом. Кількість годин аудиторних занять в одному кредиті ЄКТС (денна форма навчання) для здобувачів вищої освіти може становити від 33% до 50%. Кількість годин може відрізнятись залежно від галузі знань та спеціальності.

При розробленні робочих навчальних планів для форм навчання без відриву від виробництва (заочна (дистанційна)) необхідно мати на увазі, що кількість семестрів, перелік та послідовність дисциплін, загальна кількість годин на їх засвоєння, вид семестрової атестації повинні бути такими самими, як у навчальному плані денної форми навчання. Обсяги аудиторних занять при заочному навчанні обмежуються тривалістю настановних сесій. Розподіл аудиторних занять з дисципліни рекомендується визначати пропорційно до їх обсягів у навчальному плані для денної форми навчання (на рівні 20-30%).

5.6. Робоча програма навчальної дисципліни (Силлабус)

Робочі програми навчальних дисциплін є основним методичним документом, що визначає зміст і технологію навчання з навчальної дисципліни за певною формою навчання. Розробляються відповідно до освітніх програм підготовки фахівців і навчальних та робочих навчальних планів.

Робоча програма навчальної дисципліни визначає:

- місце і значення відповідної навчальної дисципліни в підготовці та майбутній професійній діяльності фахівця;
- мету навчальної дисципліни у вигляді системи здатностей (компетентностей), типових задач діяльності та її місце у системі підготовки фахівця (відповідно до освітньої програми);
- завдання навчальної дисципліни у вигляді системи очікуваних результатів навчання – знань та вмінь (із зазначенням рівня їх сформованості);
- обсяг (навчальний час на її засвоєння);
- виклад структурованого змісту навчальної дисципліни;
- заплановані види навчальної діяльності та методи навчання;
- оцінювання результатів навчання;
- перелік рекомендованої літератури, інших навчально-методичних та дидактичних матеріалів.
- мають містити відповідні змістові модулі, забезпечувати формування здібностей та вмінь, зазначених в освітніх програмах та освітньо-професійних програмах, кількість кредитів ЄКТС, що необхідні для виконання цієї програми.

При розробленні Робочої програми навчальної дисципліни ураховуються основні перспективні напрями розвитку та досягнення відповідної науки й галузі знань; забезпечується наступність та необхідність міждисциплінарних зв'язків, виховання інтересу до спеціальності, розуміння суспільної значимості своєї праці.

	Система менеджменту якості Положення про організацію освітнього процесу в Національному авіаційному університеті	Шифр документа	СМЯ НАУ ПІ 03.02(02) –01– 2019
		стор. 17 з 38	

Робоча програма навчальної дисципліни містить викладення конкретного змісту кредитних модулів дисципліни з розподілом на окремі види навчальних занять, визначає форми їх вивчення (навчальні заняття, виконання індивідуальних семестрових завдань, практична підготовка, самостійна робота), розподіл навчальних годин за видами занять, форми і засоби поточного та підсумкового контролю, інформаційно-методичне забезпечення тощо.

Вимоги до структури та оформлення робочих програм навчальних дисциплін надані у Методичних рекомендаціях до розроблення і оформлення робочої програми навчальної дисципліни денної та заочної форм навчання.

Робочі програми навчальних дисциплін щорічно обговорюються на засіданнях кафедр, затверджуються в установленому порядку та належать до комплексу навчально-методичної документації відповідної кафедри.

5.7. Навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни

Навчально-методичний комплекс – це сукупність нормативних та навчально-методичних матеріалів в паперовій та/або електронній формах, необхідних і достатніх для ефективного виконання студентами робочої програми навчальної дисципліни, передбаченої робочим навчальним планом підготовки студентів відповідного освітнього ступеня.

Розробка навчально-методичних комплексів навчальної дисципліни має на меті:

- забезпечення системної організації навчального процесу;
- підвищення якості методичного забезпечення навчального процесу;
- своєчасне коригування та вдосконалення навчально-методичних матеріалів.

Навчально-методичний комплекс включає:

- нормативні документи;
- навчально-методичні матеріали;
- завдання для здійснення контролю.

До навчально-методичного комплексу можуть бути включені додаткові матеріали за рішенням науково-педагогічних працівників.

Основні вимоги до навчально-методичного забезпечення, яке розробляється науково-педагогічними працівниками Університету, визначаються Положенням про навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни.

6. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

6.1. Форми організації освітнього процесу

Освітній процес в Університеті здійснюється за такими формами:

- навчальні заняття;
- самостійна робота;
- практична підготовка;
- контрольні заходи.

Обсяги годин, що відводяться на самостійну роботу студента, розраховуються відповідно до аудиторних занять: навчальний час студента, відведений на самостійну роботу, повинен становити не менше 1/2 та не більше 2/3 загального часу, відведеного на вивчення конкретної навчальної дисципліни.

6.2. Види навчальних занять

Основними видами навчальних занять в Університеті є:

- лекція;
- лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття;
- консультація.

Університет має право встановлювати інші форми освітнього процесу та види навчальних занять.

Лекція – це логічно завершений, науково обґрунтований і систематизований виклад певного наукового або науково-методичного питання, ілюстрований, за потреби, засобами наочності та демонстрацією дослідів.

Тематика лекцій визначається робочою програмою навчальної дисципліни. Лекції читаються лекторами-професорами і доцентами, а також, у окремих випадках, іншими висококваліфікованими фахівцями, які мають значний досвід наукової, науково-методичної та практичної діяльності.

Лектор, який уперше претендує на читання лекцій, зобов'язаний розробити конспект лекцій і провести пробну відкриту лекцію.

Лектор зобов'язаний дотримуватися робочої програми навчальної дисципліни щодо тем лекцій та їх змісту, але має право не обмежуватися в питаннях трактування навчального матеріалу, формах і засобах доведення його до студентів.

Лабораторне заняття – це вид навчального заняття, на якому студенти під керівництвом викладача проводять натурні або імітаційні експерименти чи дослідження у спеціально обладнаних навчальних лабораторіях з використанням устаткування, пристосованого до умов освітнього процесу.

Дидактичною метою лабораторного заняття є практичне підтвердження окремих теоретичних положень певної навчальної дисципліни, набуття практичних умінь та навичок роботи з лабораторним устаткуванням, обладнанням, обчислювальною технікою, вимірною апаратурою, методикою експериментальних досліджень у конкретній предметній галузі. Перелік тем лабораторних занять визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

Лабораторні заняття проводяться у спеціально обладнаних навчальних лабораторіях з використанням устаткування, пристосованого до умов освітнього процесу (лабораторні макети, установки тощо). Лабораторне заняття проводиться, як правило, зі студентами, кількість яких не перевищує половини академічної групи.

Для організації та проведення лабораторного заняття необхідно дотримуватися таких умов:

- наявність спеціально обладнаних приміщень та устаткування;
- навчально-методичне забезпечення лабораторних занять викладачем з урахуванням специфіки занять та із застосуванням новітніх технологій;
- відповідність обладнання та приладдя вимогам охорони праці та санітарним нормам;
- проведення інструктажу студентів з питань охорони праці, який підтверджується записами в журналі обліку;
- забезпечення лабораторних занять матеріальними засобами;
- наявність елементів дослідження і творчого підходу при виконанні окремих завдань, створення студентами наукових продуктів;
- забезпечення студентів нормативно-методичною літературою для виконання лабораторних занять.

Виконання лабораторної роботи оцінюється викладачем.

Оцінка за кожну лабораторну роботу виставляється в журналі обліку її виконання. Підсумкова оцінка виставляється в журналі обліку виконання лабораторних робіт. Оцінки, отримані студентом за виконання лабораторних робіт, враховуються при виставленні підсумкової оцінки з відповідної навчальної дисципліни.

Комп'ютерний практикум – вид практичного заняття, що проводиться у спеціально оснащених комп'ютерних класах (навчальних лабораторіях), на якому викладач організовує індивідуальну роботу студентів з метою формування умінь практичного використання певних програм, мов програмування тощо.

Комп'ютерний практикум повинен мати відповідне навчально-методичне забезпечення, яке забезпечує виконання студентами запланованих індивідуальних завдань.

Практичне заняття – це вид навчального заняття, на якому викладач організовує докладний розгляд студентами окремих теоретичних положень

навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування через індивідуальне виконання студентами завдань.

Основна дидактична мета практичного заняття – розширення, поглиблення й деталізація наукових знань, отриманих студентами на лекціях та в процесі самостійної роботи і спрямованих на підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу, формування вмінь і навичок, розвиток наукового мислення та усного мовлення студентів.

Тематика і плани проведення практичних занять із переліком рекомендованої літератури заздалегідь доводяться до відома студентів.

Перелік тем і зміст практичних занять визначаються робочою програмою навчальної дисципліни.

Практичні заняття проводяться в аудиторіях або в навчальних лабораторіях, оснащених необхідними технічними засобами навчання. Практичне заняття проводиться зі студентами, кількість яких, як правило, не перевищує однієї академічної групи.

Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – наборі завдань різної складності для виконання їх студентами на занятті, засобах діагностики.

Вказані методичні засоби готуються викладачем, якому доручено проведення практичних занять, за погодженням з лектором цієї навчальної дисципліни.

Практичне заняття включає проведення попереднього контролю знань, умінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, виконання завдань з їх обговоренням, виконання контрольних робіт, їх перевірку, оцінювання.

Оцінки, отримані студентом за окремі практичні заняття, враховуються при виставленні підсумкової оцінки з певної навчальної дисципліни. Отримані студентом оцінки за кожне практичне заняття вносяться до відповідного журналу.

Семінарське заняття – вид навчального заняття, на якому викладач проводить дискусію за попередньо визначеними проблемами, до яких студенти готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань (рефератів, есе тощо).

Семінарські заняття проводяться в аудиторіях або в навчальних кабінетах з однією академічною групою.

Перелік тем семінарських занять визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

На кожному семінарському занятті викладач оцінює якість виконання студентами індивідуальних завдань, їх виступи, активність у дискусії, вміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо. Оцінки за кожне семінарське заняття вносяться до відповідного журналу і враховуються при виставленні підсумкової оцінки з певної навчальної дисципліни.

Індивідуальне навчальне заняття – заняття, що проводиться з окремими студентами для підвищення рівня їх підготовки та розкриття індивідуальних творчих здібностей.

Індивідуальні навчальні заняття організовуються за окремим графіком і можуть охоплювати частину або повний обсяг занять з однієї або декількох навчальних дисциплін.

Види індивідуальних навчальних занять, їх обсяг, форми та методи проведення, форми та методи поточного і підсумкового контролю (крім атестації) визначаються робочою програмою навчальної дисципліни.

Індивідуальні навчальні заняття можуть бути складовою змішаної технології навчання.

Консультація – вид навчального заняття, на якому студент отримує відповіді від викладача на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування.

Консультація може бути індивідуальною або проводитися для групи студентів залежно від того, чи викладач консультує студентів з питань, пов'язаних із виконанням індивідуальних завдань чи з теоретичних питань навчальної дисципліни.

Індивідуально-консультативна робота є видом організації навчальної роботи викладача зі студентами, в основі якої лежить особистісно-діяльнісний підхід, виявлення і розвиток індивідуальних якостей студента.

Індивідуальні завдання студентів з окремих навчальних дисциплін (комплексу навчальних дисциплін) включають виконання рефератів, розрахункових, графічних, курсових, кваліфікаційних (дипломних) робіт тощо.

Індивідуальні завдання виконуються студентом самостійно при консультуванні викладачем. Рекомендується виконання комплексних індивідуальних завдань кількома студентами.

Індивідуальні завдання складаються, як правило, у декількох варіантах і включають загальні вимоги до написання й оформлення, рекомендації щодо виконання, список літератури і довідкові матеріали тощо.

Курсові роботи (проекти) є одним з основних видів індивідуальних завдань студентів, передбачених робочим навчальним планом. Вони виконуються для закріплення, поглиблення й узагальнення знань, здобутих студентами за час навчання та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

Тематика курсових робіт (проектів) та порядок їх виконання розробляється і затверджується відповідною кафедрою.

За один навчальний семестр студент виконує, як правило, не більше однієї курсової роботи (проекту). Загальна кількість курсових робіт (проектів) для здобуття освітнього ступеня «Бакалавр» визначається навчальним планом.

Керівництво курсовими роботами (проектами) здійснюється професорами, доцентами і старшими викладачами, а також асистентами (викладачами) та іншими фахівцями, які мають досвід науково-педагогічної і практичної роботи.

Захист курсової роботи (проекту) здійснюється перед комісією у складі двох–трьох викладачів кафедри за участю керівника курсової роботи (проекту).

Результати захисту курсової роботи (проекту) оцінюються за 100-бальною системою, національною та шкалою ЄКТС. Курсові роботи (проекти) зберігаються на кафедрі (предметній або цикловій комісії) протягом одного року, потім передаються до архіву університету.

Кваліфікаційна (дипломна) робота – це індивідуальне завдання науково-дослідницького, творчого чи проектно-конструкторського характеру, яке виконується студентом на завершальному етапі фахової підготовки і є однією із форм виявлення теоретичних і практичних знань, умінь їх застосовувати при виконанні конкретних наукових, технічних, економічних, соціальних та виробничих завдань.

Кваліфікаційна (дипломна) робота виконується на завершальному етапі навчання на певному освітньому ступені. Тематика визначається випусковими кафедрами. Наукові керівники кваліфікаційних (дипломних) робіт призначаються з числа професорів і доцентів.

У випадках, коли кваліфікаційна (дипломна) робота має прикладний характер, до керівництва її виконанням можуть залучатися висококваліфіковані спеціалісти відповідної галузі.

Самостійна робота студента є основним засобом опанування навчального матеріалу і виконується в позааудиторний час.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студента, регламентується робочим навчальним планом.

Зміст самостійної роботи студента визначається робочою програмою навчальної дисципліни, методичними матеріалами, завданнями викладача.

Самостійна робота студента забезпечується навчально-методичним комплексом навчальної дисципліни, передбаченим для вивчення конкретної навчальної дисципліни: підручник, навчальні та методичні посібники, конспект лекцій викладача, практикум тощо.

Методичні матеріали для самостійної роботи студентів повинні передбачати можливість проведення самоконтролю. Для самостійної роботи студентів також рекомендується відповідна наукова та фахова монографічна і періодична література.

Під час організації самостійної роботи студентів з використанням складного обладнання (устаткування), складних систем доступу до інформації (наприклад, комп'ютерних баз даних, систем автоматизованого

	Система менеджменту якості Положення про організацію освітнього процесу в Національному авіаційному університеті	Шифр документа	СМЯ НАУ ІІІ 03.02(02) –01– 2019
		стор. 23 з 38	

проектування тощо) передбачається можливість отримання необхідної консультації або допомоги з боку методистів, лаборантів тощо.

Навчальний матеріал, передбачений робочою навчальною програмою навчальної дисципліни для засвоєння студентом у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль разом із навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час проведення навчальних занять.

6.3. Практична підготовка здобувачів вищої освіти

Практика студентів в Університеті є обов'язковою компонентою освітньої програми і має на меті набуття студентом професійних компетенцій. Оцінювання результатів практики здійснюється за національною шкалою та шкалою ЄКТС. Обсяг практик вимірюється у кредитах з розрахунку 1,5 кредиту на один тиждень практики.

Практика студентів проводиться відповідно до Положення про організацію та проведення практик студентів Національного авіаційного університету.

Результати практик (відомість) оформлюється у встановленому порядку викладачем та передається особисто в дирекцію (деканат) інституту (факультету) до початку нового навчального року.

Оцінка з практики студентів враховується при нарахуванні стипендії за результатами наступного семестрового контролю.

Студенти, які не виконали програму практики без поважних причин або отримали негативну оцінку, направляються на повторне проходження практики за індивідуальним графіком. Студенти, які отримали негативну оцінку після повторного проходження практики, можуть бути відраховані з Університету.

7. УЧАСНИКИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

7.1. Здобувачі вищої освіти

7.1.1. Права та обов'язки здобувачів вищої освіти

7.1.1.1. Здобувачі вищої освіти Університету мають право на:

- вибір форми навчання під час вступу до Університету;
- безпечні і нешкідливі умови навчання, праці та побуту
- трудову діяльність у позанавчальний час;
- додаткову оплачувану відпустку у зв'язку з навчанням за основним місцем роботи, скорочений робочий час та інші пільги, передбачені законодавством для осіб, які поєднують роботу з навчанням;
- безоплатне користування бібліотекою, інформаційними фондами, навчальною, науковою та спортивною базами Університету;

- безоплатне забезпечення інформацією для навчання у доступних форматах з використанням технологій, що враховують обмеження життєдіяльності, зумовлені станом здоров'я (для осіб з особливими освітніми потребами);
- користування виробничою, культурно-освітньою, побутовою, оздоровчою базами Університету у порядку, передбаченому Статутом Університету;
- забезпечення гуртожитком та цілодобовим доступом до нього на строк навчання у порядку, встановленому законодавством;
- участь у науково-дослідних, дослідно-конструкторських роботах, конференціях, симпозіумах, виставках, конкурсах, представлення своїх робіт для публікації;
- участь у заходах з освітньої, наукової, науково-дослідної, спортивної, мистецької, громадської діяльності, що проводяться в Україні та за кордоном, у встановленому законодавством порядку;
- участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення навчального процесу, науково-дослідної роботи, призначення стипендій, організації дозвілля, побуту, оздоровлення;
- участь у громадських об'єднаннях;
- участь у діяльності органів громадського самоврядування Університету, інститутів, факультетів, Вченої ради НАУ, органів студентського самоврядування;
- вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти;
- академічну мобільність, у тому числі міжнародну;
- отримання соціальної допомоги у випадках, встановлених законодавством;
- участь у формуванні індивідуального навчального плану студента;
- моральне та/або матеріальне заохочення за успіхи у навчанні, науково-дослідній і громадській роботі, за мистецькі та спортивні досягнення тощо;
- захист від будь-яких форм експлуатації, фізичного та психічного насильства (булінгу);
- проходження практики на підприємствах, в установах, закладах та організаціях;
- канікулярну відпустку тривалістю не менш як вісім календарних тижнів на навчальний рік;

- оскарження дій органів управління Університету та їх посадових осіб, педагогічних і науково-педагогічних працівників;
- спеціальний навчально-реабілітаційний супровід та вільний доступ до інфраструктури Університету відповідно до медико-соціальних показань за наявності обмежень життєдіяльності, зумовлених станом здоров'я.

7.1.1.2. Здобувачі вищої освіти, які навчаються за денною формою навчання за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів, мають право на отримання академічних та соціальних стипендій у встановленому законодавством порядку.

7.1.1.3. Особи, які навчаються за денною формою навчання, можуть отримувати інші стипендії, призначені фізичними (юридичними) особами.

7.1.1.4. Здобувачі вищої освіти, які навчаються за денною формою навчання, мають право на пільговий проїзд у транспорті у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

7.1.1.5. Студенти, курсанти закладів вищої освіти мають право на отримання студентського квитка, зразок якого затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

7.1.1.6. Здобувачі вищої освіти зобов'язані:

- дотримуватися вимог законодавства України, Статуту та правил внутрішнього розпорядку Університету;
- виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями;
- виконувати вимоги освітньої (наукової) програми, індивідуального навчального плану студента (за наявності), дотримуючись академічної доброчесності, та досягати визначених для відповідного рівня вищої освіти результатів навчання;
- з повагою ставитись до викладачів Університету;
- систематично й глибоко оволодівати знаннями, вміннями, практичними навичками, професійною майстерністю, підвищувати культурний рівень;
- відповідально і творчо ставитись до виконання навчальних завдань;
- користуватись під час контрольних заходів тільки дозволеними джерелами інформації;
- виконувати графік навчального процесу, вимоги індивідуального плану студента;
- системно відвідувати заняття, вчасно інформувати співробітників деканатів про неможливість відвідування занять;

	Система менеджменту якості Положення про організацію освітнього процесу в Національному авіаційному університеті	Шифр документа	СМЯ НАУ ПІ 03.02(02) –01– 2019
		стор. 26 з 38	

- підтримувати належний порядок в Університеті та бережливо ставитись до його майна;
- дбайливо ставитись (берегти) до студентських документів.

7.1.2. Індивідуальний навчальний план студента

7.1.2.1. Індивідуальний навчальний план студента (далі – ІНПС) – документ, що визначає послідовність, форму і темп засвоєння здобувачем вищої освіти освітніх компонентів освітньої програми з метою реалізації його індивідуальної освітньої траєкторії та розробляється Університетом у взаємодії із здобувачем вищої освіти за наявності необхідних для цього ресурсів.

7.1.2.2. ІНПС розробляється у відповідності до вимог Закону «Про вищу освіту», згідно з вимогами ECTS та інших нормативно-правових документів з вищої освіти, що відображає змістовну підготовку фахівця з певної освітньої програми.

7.1.2.3. ІНПС містить інформацію про перелік і послідовність вивчення навчальних дисциплін, їх обсяги у кредитах, типи індивідуальних завдань, назви курсових робіт (проектів), навчальні дисципліни, які вивчались у кожному окремому семестрі, як в Університеті, так і в інших закладах вищої освіти, практичну підготовку, а також оцінювання результатів усіх видів семестрового контролю, підсумкової атестації здобувачів вищої освіти.

7.1.2.4. ІНПС формується на основі навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти за відповідними освітніми ступенями бакалавра, магістра, доктора філософії в розрізі встановлених термінів навчання (семестрів).

7.1.2.5. ІНПС є робочим навчальним документом здобувача вищої освіти, який складається на кожний наступний навчальний рік у травні-червні поточного року (за винятком першого курсу).

7.1.2.6. Формування ІНПС здійснюється на основі освітньої програми, навчального плану спеціальності з урахуванням структурно-логічної схеми підготовки фахівців. При формуванні ІНПС на наступний навчальний рік враховується фактичне виконання студентом індивідуальних навчальних планів поточного і попередніх навчальних років.

7.1.2.7. ІНПС включає обов'язкові та вибіркові навчальні дисципліни. Сукупність обов'язкових дисциплін визначає обов'язкову складову ІНПС і забезпечує виконання вимог нормативної частини стандарту вищої освіти.

7.1.2.8. Вибіркові дисципліни забезпечують виконання вимог варіативної частини, а саме: здійснення поглибленої підготовки за спеціальністю, що визначають характер майбутньої діяльності; підготовку за освітньою програмою відповідної спеціальності; сприяють академічній мобільності студента та його особистим інтересам.

	Система менеджменту якості Положення про організацію освітнього процесу в Національному авіаційному університеті	Шифр документа	СМЯ НАУ ПІ 03.02(02) –01– 2019
		стор. 27 з 38	

7.1.3. Контрольні заходи

Контроль результатів навчання здобувачів вищої освіти є невід’ємною складовою освітнього процесу, що проводиться з метою встановлення відповідності рівня засвоєння навчального матеріалу в оцінках, виражених в балах, за національною (чотирибальною) шкалою та шкалою ECTS.

Контрольні заходи якості підготовки фахівців в Університеті є необхідним елементом зворотного зв’язку в освітньому процесі.

Основними видами контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти є вхідний, поточний, семестровий контроль та підсумкова атестація.

Система оцінювання результатів навчання передбачає визначення якості виконаних здобувачем вищої освіти усіх запланованих видів навчальних робіт і рівня набутих ним знань та вмінь шляхом оцінювання результатів, досягнутих під час поточного (модульного) та семестрового (підсумкового) контролю.

Вхідний контроль проводиться з метою визначення рівня підготовки здобувачів вищої освіти з тих навчальних дисциплін, які вивчалися перед вивченням певної навчальної дисципліни, або загального рівня підготовки здобувача вищої освіти за попередній період навчання.

Поточний контроль здійснюється науково-педагогічними працівниками у формі усного спілкування зі здобувачами вищої освіти, письмового, тестового експрес-контролю на лекціях, лабораторних, практичних, семінарських та індивідуальних заняттях і має за мету перевірку ступеня засвоєння певного навчального матеріалу, а також рівня оволодіння вміннями та навичками.

Поточний контроль з навчальних дисциплін вимагає від здобувача вищої освіти систематичної навчальної роботи впродовж семестру і оцінюється в балах за успішне виконання та захист усіх видів навчальних робіт, передбачених у робочій програмі навчальної дисципліни.

Поточний контроль проводиться у формах усного, письмового або комбінованого експрес-контролю чи комп’ютерного тестування, колоквиуму, захисту звітів з лабораторних робіт, оцінювання виступів на семінарських заняттях, ділових чи імітаційних ігор тощо.

Модульний (проміжний) контроль – це контроль знань та вмінь здобувачів вищої освіти після вивчення певної частини (модуля) навчальної дисципліни. Він проводиться шляхом виконання модульної контрольної роботи, яка може мати форму тестових, аналітичних завдань тощо.

Модульний контроль здійснюється під час аудиторних навчальних занять. Його тривалість не може перевищувати дві академічні години.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньому ступені рівнів вищої освіти або на окремих його завершених етапах. Підсумковий контроль включає семестровий

контроль та атестацію здобувачів вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у вигляді семестрового екзамену та диференційованого заліку в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою конкретної навчальної дисципліни, в терміни, встановлені Університетом.

Семестровий екзамен – це форма підсумкового контролю засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни за семестр, що проводиться як контрольний захід.

Присутність здобувача вищої освіти на семестровому екзамені з навчальної дисципліни є обов'язковим. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка (в балах, за національною (чотирибальною) шкалою та за шкалою ECTS) з навчальної дисципліни визначається як сума підсумкових модульних рейтингових оцінок (в балах) та екзаменаційної оцінки (в балах) відповідно до РСО з навчальної дисципліни.

Семестровий диференційований залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу з певної дисципліни на підставі результатів виконання ним індивідуальних завдань (домашніх завдань, розрахунково-графічних робіт тощо) та певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях.

Семестровий диференційований залік не передбачає обов'язкову присутність здобувача вищої освіти. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка (в балах, за національною (чотирибальною) шкалою та за шкалою ECTS) визначається як сума підсумкових модульних рейтингових оцінок (в балах) відповідно РСО з навчальної дисципліни.

Для забезпечення об'єктивності оцінок і прозорості контролю знань та вмінь здобувачів вищої освіти, модульний та семестровий контроль здійснюються в Університеті, як правило, у письмовій формі.

Рейтингова оцінка засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу з певного навчального модуля при модульному контролі здійснюється відповідно до РСО з навчальної дисципліни.

Рейтингова оцінка засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу з дисципліни при семестровому контролі здійснюється за багатобальною шкалою з її наступним переведенням до традиційної національної шкали та шкали ECTS (табл. 1).

Складання екзаменів проводиться відповідно до затвердженого в установленому порядку розкладу екзаменаційної сесії з розрахунку не більше одного екзамену з передекзаменаційною консультацією на день для академічної групи.

Здобувач вищої освіти, який виконав усі попередні види індивідуальної роботи, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, отримав позитивні підсумкові модульні рейтингові оцінки за кожен з модулів,

	Система менеджменту якості Положення про організацію освітнього процесу в Національному авіаційному університеті	Шифр документа	СМЯ НАУ ІІІ 03.02(02) –01– 2019
		стор. 29 з 38	

вважається допущений до складання семестрового екзамену з навчальної дисципліни.

Таблиця 1

Шкала оцінювання рівня засвоєння навчального матеріалу з дисципліни

Оцінка за шкалою навчального закладу	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Означення
1	2	3	4
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82 – 89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75 – 81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67 – 74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60 – 66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35 – 59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1 – 34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

Під час складання підсумкового семестрового контролю з навчальної дисципліни здобувач вищої освіти надає науково-педагогічному працівнику (екзаменатору) свій індивідуальний навчальний план (залікову книжку) куди заноситься підсумкова семестрова рейтингова оцінка (в балах за національною (чотирибальною) шкалою та за шкалою ECTS) та проставляється у заліково-екзаменаційній відомості.

Екзамен з навчальної дисципліни проводить лектор. Участь при проведенні екзамену може брати науково-педагогічний працівник, який проводив практичні (семінарські) заняття або лабораторні роботи з цієї навчальної дисципліни.

Під час семестрового контролю, перед складанням екзаменів, науково-педагогічні працівники, які викладали навчальні дисципліни, проводять консультації відповідно до затвердженого розкладу консультацій та екзаменів.

Здобувач вищої освіти, який не з'явився на екзамен чи інші види семестрового контролю з поважних причин, зобов'язаний повідомити та подати до деканату факультету (дирекції НН інституту) документ, що підтверджує причину його відсутності не пізніше наступного дня після проведення контрольного заходу.

Здобувач вищої освіти, який не з'явився на екзамен без поважної причини, вважається не атестованим. Повторне перескладання екзамену здійснюється в установленому порядку на підставі індивідуальної заліково-екзаменаційної відомості семестрового контролю.

У разі отримання позитивних підсумкових оцінок за усіма видами індивідуальних робіт з навчальної дисципліни здобувач вищої освіти допускається до складання екзамену з цієї навчальної дисципліни.

Здобувачу вищої освіти, який до початку семестрового контролю виконав не всі види індивідуальних робіт з навчальної дисципліни, передбачені робочою навчальною програмою, дозволяється відпрацювати решту робіт у встановлені терміни, визначені наказом ректора.

Здобувачі вищої освіти, які із поважних причин (за станом здоров'я, сімейними обставинами, у зв'язку зі закордонним стажуванням, навчанням, участю у олімпіадах, змаганнях тощо), підтверджених документально, не мали можливості проходити поточний та семестровий контроль у визначені графіком навчального процесу терміни, наказом ректора встановлюється індивідуальний графік їхнього виконання.

Здобувач вищої освіти, який отримав під час семестрового контролю підсумкову рейтингову оцінку менше ніж **60/задовільно/Е** з навчальної дисципліни, вважається таким, що має академічну заборгованість, ліквідація якої здійснюється в установленому порядку.

Здобувачі вищої освіти, які реалізують своє право та беруть участь у програмах академічній мобільності, повинні виконати свій індивідуальний навчальний план у терміни, встановлені наказом ректора.

Основні вимоги до контрольних заходів визначаються Положенням про організацію та проведення поточного і семестрового контролю.

7.1.4. Атестація здобувачів вищої освіти

Атестація – це встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти.

Атестація здійснюється екзаменаційними комісіями (далі – ЕК) після завершення теоретичного та практичного навчання на певному освітньому ступені, або на їх певних етапах, визначених стандартами вищої освіти, освітніми програмами та навчальними планами Університету. Строк повноважень екзаменаційних комісій становить один календарний рік.

	Система менеджменту якості Положення про організацію освітнього процесу в Національному авіаційному університеті	Шифр документа	СМЯ НАУ ПІ 03.02(02) –01– 2019
		стор. 31 з 38	

Організація та процедура проведення атестації випускників Університету регламентована Положенням про атестацію випускників Національного авіаційного університету освітньо-кваліфікаційних рівнів (освітніх ступенів) бакалавра, спеціаліста, магістра.

7.2. НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРАЦІВНИКИ

7.2.1. Робочий час науково-педагогічного працівника включає навчальну (проведення навчальних занять, консультацій, екзаменів, заліків тощо), методичну, наукову, організаційну та інші види робіт у межах річного робочого часу не більше ніж 1548 годин і середній тижневій тривалості 36 годин (з урахуванням часу на відпустки, святкові та неробочі дні), відображається в індивідуальних планах роботи викладачів і не може перевищувати річний робочий час.

7.2.2. Робочий час науково-педагогічного працівника включає час виконання ним навчальної, методичної, наукової, організаційної, консультативної, експертної роботи та інших трудових обов'язків.

7.2.3. Мінімальний та максимальний обсяг навчального навантаження викладача в межах його робочого часу встановлює сам Університет на кожний навчальний рік з урахуванням виконання викладачами інших обов'язків (методичних, наукових, організаційних) тощо і в порядку, передбаченому Статутом Університету та Колективним договором.

7.2.4. Обсяг навчальних занять, доручених для проведення конкретному викладачеві, виражений в облікових (академічних) годинах, визначає навчальне навантаження викладача.

Види навчальних занять, що входять до обов'язкового обсягу навчального навантаження викладача відповідно до його посади, встановлюються кафедрою. При визначенні індивідуальних планів роботи науково-педагогічних працівників завідувач кафедри повинен враховувати особливості кожного виду роботи і забезпечувати оптимальне використання творчого потенціалу кожного викладача. Читання лекцій повинне плануватися тільки професорам і доцентам. До лекційних занять можуть залучатися викладачі, які мають досвід роботи, публікації у фахових виданнях, є співавторами навчальних посібників за тематикою лекційного курсу. Бажано планувати лекторів проведення практичних, семінарських та лабораторних занять хоча б з однією навчальною групою лекційного потоку.

7.2.5. У випадках виробничої необхідності викладач може бути залучений до проведення навчальних занять понад обов'язковий обсяг навчального навантаження, визначеного індивідуальним робочим планом, у межах свого робочого часу. Зміни в обов'язковому навчальному навантаженні викладача вносяться до його індивідуального плану роботи.

7.2.6. Графік робочого часу викладача визначається розкладом аудиторних навчальних занять і консультацій, розкладом або графіком контрольних заходів та інших видів робіт, передбаченими індивідуальним робочим планом викладача. Час виконання робіт, не передбачених розкладом або графіком контрольних заходів, визначається в порядку, встановленому Університетом, з урахуванням особливостей спеціальності та форм навчання. Викладач зобов'язаний дотримуватися встановленого графіку робочого часу.

Забороняється відволікати викладачів від проведення навчальних занять та контрольних заходів, передбачених розкладом.

7.2.7. Планування роботи викладача здійснюється за індивідуальними планами, складеними відповідно до планів навчальної, методичної, наукової та організаційної роботи кафедри.

Індивідуальні плани складаються всіма викладачами (штатними, сумісниками), розглядаються і затверджуються на засіданні кафедри.

7.2.8. На період відряджень, хвороби, перебування на підвищенні кваліфікації тощо викладач звільняється від виконання всіх видів робіт, передбачених індивідуальним робочим планом. Встановлене йому на цей період навчальне навантаження виконується іншими викладачами кафедри в межах 36-годинного робочого тижня та максимального навчального навантаження за рахунок зменшення їм обсягу методичної, наукової та організаційної роботи або шляхом залучення у визначеному порядку викладачів з погодинною оплатою праці. Після виходу викладача на роботу на період, що залишився до завершення навчального року, йому визначається відповідне навчальне навантаження та обсяг методичної, наукової й організаційної роботи в межах 36-годинного робочого тижня.

7.2.9. Обов'язковим є підвищення кваліфікації (проходження стажування) педагогічних та науково-педагогічних працівників не рідше одного разу на п'ять років.

Метою підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників є їх професійний розвиток відповідно до державної політики у галузі освіти та забезпечення якості освіти.

Педагогічні та науково-педагогічні працівники Університету підвищують кваліфікацію в Україні та за кордоном; у закладах освіти, наукових установах, інших юридичних чи фізичних осіб, що надають освітні послуги з підвищення кваліфікації педагогічним та науково-педагогічним працівникам; за різними формами та видами. Конкретні форми, види, напрями та суб'єктів надання освітніх послуг з підвищення кваліфікації працівники обирають самостійно. Місце проходження підвищення кваліфікації (стажування), його тема та напрям мають відповідати профілю діяльності викладача.

Результати підвищення кваліфікації (стажування) враховуються під час проведення атестації педагогічних працівників, під час обрання на посаду за

	Система менеджменту якості Положення про організацію освітнього процесу в Національному авіаційному університеті	Шифр документа	СМЯ НАУ ПІ 03.02(02) –01– 2019
		стор. 33 з 38	

конкурсом чи укладення трудового договору з науково-педагогічними працівниками.

Порядок проходження підвищення кваліфікації (стажування) визначається окремим положенням.

7.2.10. Хід виконання індивідуальних планів викладачів повинен періодично перевірятися через обговорення на засіданнях кафедри з критичною оцінкою якості виконання кожного виду робіт, вимогою особистого пояснення кожним виконавцем причин низької якості, несвоєчасності виконання або невиконання роботи, передбаченої планом.

Облік навчальної роботи викладачів здійснюється за фактичними витратами часу. Наприкінці кожного семестру завідувач кафедри зобов'язаний оцінити якість виконання індивідуального плану роботи кожним викладачем і зробити відповідний запис у розділі «Підсумки виконання індивідуального плану».

При підбитті підсумків навчального року на засіданні кафедри питання про виконання індивідуальних планів роботи науково-педагогічними працівниками є одним із головних.

До 1 липня поточного року «Звіт про виконання навчального навантаження науково-педагогічними працівниками кафедри за навчальний рік» подається до навчально-методичного відділу Університету.

8. ВНУТРІШНЯ СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ

8.1. Забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності в Національному авіаційному університеті є пріоритетною засадою Університету задля задоволення освітніх потреб внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів.

Для реалізації забезпечення якості в Університеті створено та впроваджено внутрішню систему забезпечення якості (далі - ВСЗЯ), яка регламентована Законами України «Про освіту» та «Вищу освіту», Стандартами і рекомендаціями щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015), міжнародним стандартом «Системи управління якістю» ISO 9001:2015 та низкою інших документів принципи та засади яких стали основою документу який регламентує забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності - «Положення про систему забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності в Національному авіаційному університеті». В даному положенні визначено основні принципи, процедури забезпечення якості, склад інституційної структури ВСЗЯ, мета її функціонування, розподіл обов'язків щодо забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти в Університеті між структурними підрозділами, колегіальними органами та учасниками освітнього процесу.

	Система менеджменту якості Положення про організацію освітнього процесу в Національному авіаційному університеті	Шифр документа	СМЯ НАУ ПІ 03.02(02) –01– 2019
		стор. 34 з 38	

8.2. ВСЗЯ НАУ ґрунтується на наступних принципах:

- Відповідності європейським і національним стандартам якості вищої освіти;
- Максимального задоволення вимог та очікувань стейкхолдерів;
- Автономії університету, яка відповідає за забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти;
- Лідерства та персональної відповідальності керівників усіх рівнів;
- Системного та процесного підходів до процесів освітньої діяльності та вищої освіти;
- Професіоналізму та компетентності працівників;
- Постійного моніторингу освітньої діяльності та якості вищої освіти;
- Студентоцентрованого навчання на основі компетентнісного підходу;
- Залучення здобувачів вищої освіти, роботодавців та інших зацікавлених сторін до процесу забезпечення якості;
- Відкритості інформації на всіх етапах забезпечення якості;
- Прозорості та логічності процесів прийняття рішень;
- Академічної доброчесності та наукової етики.

8.3. ВСЗЯ реалізується через виконання процедур:

8.3.1. Розроблення стратегії забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти. Стратегія розвитку Університету визначає стратегічний напрямок забезпечення якості освітньої діяльності, тобто конкурентоспроможності університету, який досягається через застосування сучасних методів організаційного, кадрового, фінансового та інноваційного менеджменту.

8.3.2. Організації системи забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти та одночасного формування системи відповідальності всіх структурних підрозділів та співробітників за забезпечення якості шляхом визначення функцій та завдань структурних підрозділів що відповідають за ВСЗЯ, Ради з якості, комісій з якості, гарантів освітніх програм, органів студентського самоврядування та інших учасників освітнього процесу відповідно до рівнів інституційної структури системи внутрішнього забезпечення якості.

8.3.3. Перегляду освітніх програм з визначеною періодичністю та постійним моніторингом, що регламентується «Методичними рекомендаціями щодо розроблення, оформлення та перегляду освітньо-професійної програми» та «Положенням про внутрішній моніторинг вищої освіти та освітньої діяльності в Національному авіаційному університеті».

8.3.4. Залучення зовнішніх та внутрішніх стейкхолдерів до забезпечення якості на засадах партнерства, зокрема, участі в процедурах розробки, моніторингу та перегляду освітніх програм, забезпечення та дотримання академічної доброчесності та інших процедурах;

8.3.5. Щорічного оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті, на інформаційних стендах шляхом проведення рейтингового оцінювання згідно з «Положенням про рейтингове оцінювання діяльності науково-педагогічного працівника та навчально-наукового структурного підрозділу Національного авіаційного університету» та іншими нормативними документами.

8.3.6. Забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників через реалізацію підвищення педагогічної майстерності в Університеті та інших установах та організаціях;

8.3.7. Забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи здобувачів вищої освіти, за кожною освітньою програмою що регламентується «Положенням про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти»;

8.3.8. Забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;

8.3.9. Забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації на сайтах кафедр та в інформаційному пакеті ЄКТС на сайті Університету українською та англійською мовами;

8.3.10. Забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату. Забезпечення дотримання академічної доброчесності в Університеті регламентовано Статутом Університету, «Положенням про виявлення та запобігання академічному плагіату», «Порядком перевірки академічних та наукових текстів на плагіат» в яких визначено процедуру запобігання та виявлення плагіату в наукових (авторефератах, дисертаціях, наукових доповідях, статтях), навчально- і науково-методичних роботах студентів, науково-педагогічних працівників, педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, працівників структурних підрозділів Університету.

8.3.11. Втілення політики в сфері якості, її моніторингу та перегляду та інших процедур і заходів. Політикою в сфері якості визначено пріоритетні принципи в сфері якості, а також шляхи її реалізації.

Політика університету в сфері якості визначає принципи:

- Відповідності європейським і національним стандартам якості вищої освіти;
- Максимального задоволення вимог та очікувань стейкхолдерів;
- Автономії університету, яка відповідає за забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти;
- Горизонтального лідерства та персональної відповідальності керівників усіх рівнів;
- Системного та процесного підходу;

- Професіоналізму, компетентності та вмотивованості працівників;
- Постійного моніторингу системи забезпечення якості процесів університету;
- Студентоцентрованого навчання;
- Відкритості інформації на всіх етапах забезпечення якості;
- Прозорості, об'єктивності та логічності процесів прийняття рішень;
- Академічної доброчесності.

9. АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ

9.1. Порядок організації програм академічної мобільності для учасників освітнього процесу в Університеті на території України чи поза її межами визначається окремим положенням.

9.2. Право на академічну мобільність може бути реалізоване на підставі міжнародних договорів про співпрацю в галузі освіти і науки, міжнародних програм та проектів, договорів про співпрацю між Університетом або його основними структурними підрозділами та іноземними закладами вищої освіти (науковими установами) їх основними структурними підрозділами, а також може бути реалізоване співробітниками та студентами Університету з власної ініціативи, підтриманої адміністрацією Університету, на основі індивідуальних запрошень та інших механізмів.

9.3. За місцем реалізації права на академічну мобільність, вона поділяється на:

– внутрішню академічну мобільність — академічна мобільність, право на яку реалізується вітчизняними учасниками освітнього процесу у закладах вищої освіти (наукових установах) — партнерах в межах України;

– міжнародну академічну мобільність — академічна мобільність, право на яку реалізується вітчизняними учасниками освітнього процесу у закладах вищої освіти (наукових установах) — партнерах поза межами України, а також іноземними учасниками освітнього процесу у вітчизняних закладах вищої освіти (наукових установах).

Основними видами академічної мобільності є:

– ступенева мобільність — навчання у закладі вищої освіти, відмінному від постійного місця навчання учасника освітнього процесу, з метою здобуття ступеня вищої освіти, що підтверджується документом (документами) про вищу освіту або про здобуття ступеня вищої освіти від двох або більше закладів вищої освіти;

– кредитна мобільність — навчання у закладі вищої освіти, відмінному від постійного місця навчання учасника освітнього процесу, з метою здобуття кредитів ЄКТС та/або відповідних компетентностей, результатів навчання (без здобуття кредитів ЄКТС), що будуть визнані у закладі вищої освіти постійного місця навчання вітчизняного чи іноземного учасника

	Система менеджменту якості Положення про організацію освітнього процесу в Національному авіаційному університеті	Шифр документа	СМЯ НАУ ПІ 03.02(02) –01– 2019
		стор. 37 з 38	

освітнього процесу. При цьому загальний період навчання для таких учасників за програмами кредитної мобільності залишається незмінним.

9.4. За здобувачами вищої освіти на період навчання в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) — партнері на території України чи поза її межами зберігаються відповідно до укладеного договору про академічну мобільність місце навчання та виплата стипендії згідно із чинним законодавством України протягом навчання, стажування чи провадження наукової діяльності в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) — партнері на території України чи поза її межами, якщо стипендія не передбачена умовами академічної мобільності.

9.5. Визнання результатів навчання здійснюється на основі Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи.

Порівняння обсягу навчального навантаження під час здобуття вищої освіти в межах програми академічної мобільності повинне ґрунтуватися на зіставленні результатів навчання, яких було досягнуто здобувачем вищої освіти у заклад вищої освіти — партнері, та результатів навчання, запланованих освітньою програмою закладу вищої освіти, у якому здобувач навчається на постійній основі.

Якщо здобувач вищої освіти під час перебування у закладі вищої освіти (науковій установі) — партнері, на базі якого реалізується право на академічну мобільність, не виконав програму навчання, то після повернення до закладу вищої освіти (науковій установі), у якому він навчається на постійній основі, йому може бути запропоновано індивідуальний графік ліквідації академічної заборгованості або повторний курс навчання за рахунок коштів фізичних чи юридичних осіб.

